

UNIVERSITY
OF BUSINESS
AND SCIENCE

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
UNIVERSITY OF BUSINESS AND SCIENCE

TIL VA ADABIYOT TA'LIMI KAFEDRASI

ZIYO YO'LI

FILOLOGIYA VA TILLARNI O'QITISH SOHASIDAGI YOSH
TADQIQOTCHILARNING ILMIY MAQOLALARI TO'PLAMI

1-son

ZIYO YO'LI

FILOLOGIYA VA TILLARNI O'QITISH SOHASIDAGI YOSH
TADQIQOTCHILARNING ILMIY MAQOLALARI TO'PLAMI

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
UNIVERSITY OF BUSINESS AND SCIENCE**

TIL VA ADABIYOT TA‘LIMI KAFEDRASI

ZIYO YO‘LI

**FILOLOGIYA VA TILLARNI O‘QITISH SOHASIDAGI YOSH
TADQIQOTCHILARNING ILMIY MAQOLALAR TO‘PLAMI**

(1-SON)

Namangan – 2025

FRANS KAFKANING “EVRIILISH” HIKOYASIDA INSON RUHIYATI TAHLILI

To‘rayeva Umriniso Raxmatovna

BuxDU dotsenti

turayevaumriniso@gmail.com

Safarova Bashorat Ulug‘bekovna

BuxDU magistranti

Annotatsiya: Maqolada hayoti va ijodi sirlikka yo‘g‘rilgan iste‘dodli adib Frans Kafka va uning qalamiga mansub “Evrilish” hikoyasidagi o‘ziga xoslik yoriishga harakat qilingan. Hikoyada qalamga olingan voqea bir qarashda kulgulidek tuyulsa-da, aslida, tagzamidagi insoniyat yasham tarzi bilan bog‘liq ulkan ruhiy muammolarning falsafiy yechimi bilan bogliq voqealar qalamga olinadi. Hikoya bosh qahramon Gregor Zamzaning ulkan hasharotga aylanishi bilan boshlanadi. Bu o‘zgarish, insonning o‘zligini yo‘qotishi va ijtimoiy maqomini yo‘q qilinishiga ishoradek go‘yo. Gregor oldin oilasiga iqtisodiy jihatdan yordam beruvchi shaxs sifatida tanilgan bo‘lsa, evrilishidan so‘ng esa jamiyat va oila a‘zolari e‘tiboridan chetlanib qolganligi achinarli hol. Bu jihat atrofimizda yashayotgan har bir ongli insonni fikrlashga majburlasa, ajab emas.

Annotation: The article attempts to shed light on the unique features of the story «The Metamorphosis» by Franz Kafka, a talented writer whose life and work are shrouded in mystery. Although the story may seem funny at first glance, in fact, it is about a philosophical solution to the huge spiritual problems of human life. The story begins with the transformation of the main character, Gregor Samsa, into a huge insect. This transformation seems to indicate the loss of a person’s identity and the destruction of his social status. It is a pity that Gregor was previously known as a person who provided economic support to his family, but after his transformation, he was ignored by society and family members. It is not surprising that this aspect forces every intelligent person living around us to think.

Аннотация: В статье предпринята попытка пролить свет на уникальные черты жизни и творчества талантливого писателя Франца Кафки, чья жизнь и творчество окутаны тайной, и его рассказа «Превращение». Хотя события, описанные в рассказе, на первый взгляд могут показаться забавными, на самом деле это истории о философских решениях великих духовных проблем человеческой жизни. История начинается с того, что главный герой, Грегор Замза, превращается в гигантское насекомое. Это изменение, по-видимому, указывает на потерю идентичности и разрушение социального статуса. Печально, что Грегор раньше был известен как человек, оказывавший финансовую поддержку своей семье, но после своей трансформации он стал игнорироваться обществом и членами семьи. Неудивительно, что этот аспект заставляет задуматься каждого сознательного человека, живущего вокруг нас.

Kalit so‘zlar: Praga, evrilish, oila aloqalari, begonalashish, mavhumlik, chigallik, reallik, razmziylik.

Jahon adabiyotining yorqin vakili bo‘lgan Frans Kafka o‘zining hech kimga o‘xshamagan va noodatiy asarlari bilan dunyoga tanilgan. Undan uchta roman qolgan lekin qizig‘i har uchchalasi ham tugallanmagan. U mashhur Praga universitetida huquqshunoslik bo‘yicha ta‘lim olgan. Shunga qaramay quyi lavozimlarda xizmat qilgan sil kasaliga chalinganidan so‘ng esa nafaqaga chiqdi. F.Kafka o‘zi uchun yozadigan adib edi uning qaysi asari qachon yozilgani va qachon chop etilgani haqida aniq ma‘lumot mavjud emas.

Hattoki yozuvchi o'zining chop etilmagan qo'lyozmalarini o'limidan so'ng yoqib yuborishni do'sti Maks Brodga vasiyat qilgan. Biroq do'sti bu asarlarni yo'q qilishga qo'li bormay ularni chop ettirgan va shu orqali bizgacha Kafkaning ijodi yetib keldi. "Menda adabiy qiziqishlar yo'q, men o'zim adabiyotdan iboratman", -degan edi F.Kafka do'stlaridan biriga⁵⁹. U o'z asarlari haqida: "Men ularni yaratgan lahzalarnigina hurmat qilaman, xolos", -derdi⁶⁰. Kafka asarlarini o'quvchi kitobxon bir o'qishda tushunmasligi mumkin. Uning asarlaridagi mavhumlik, chigallik bir qadar insonni shoshirib qo'yadi, albatta bu uning shaxsiyati bilan bog'liq. Kafka asarlari reallikdan yiroq ko'proq fantastikaga o'xshab ko'rishi mumkin ammo chuqurroq nazar tashlasangiz asarlarning mohiyati sizni hayratda qoldiradi. Shu o'rinda uning "Evrilish" hikoyasiga to'xtab o'tsak. Hikoya mehnatsevar, talabchan, oilasiga mehribon savdo xodimi Grigor Zamzamning kunlarning bir kunida uyqudan jirkanch hasharot holida uyg'onishidan boshlanadi. Asar qahramoni oilasining barcha moddiyatini o'z bo'yniga olgan va buni o'z burchi deb bilardi. Adib Grigorining qanday qilib bu ahvolga tushganini izohlab ham o'tirmaydi, shu sababli o'quvchida turli savollar vujudga kelishi mumkin. Qanday qilib inson hasharotga bir kechada aylanishi mumkin? Axir bu aqlga sig'maydi-ku, qanday bemanilik degan so'roqlar xayoliga keladi. Asarning qiziqarliligi ham aynan shunda. Hikoyani o'qish davomida bu hodisa qanday bo'lganini kitobxon aniqlashga harakat qiladi. Ammo asar so'ngigacha buni bilolmaydi sirililigicha qoladi, qanqaydir hodisa yuz berib qahramonni asl holiga qaytishiga umid qilasiz, bu esa asarning kuchini yanada oshirgan. Gregorning o'zi ham hasharotga aylanib qolganiga ishonmaydi, bu tush yoki ko'p ishlaganim sababli shunday ro'yolar bo'lyapti deb o'ylaydi. Shu holatida ham ishga borishni va ota-onasining qarzini uzishni o'ylaydi chunki u oilasidagi butun mas'uliyatni o'zining yelkasiga olgan edi. Ammo hasharotga aylanib qolgandan keyin butun oila a'zolari undan yuz o'giradi hattoki undan qutilish payiga tushishadi. Yozuvchi o'z yaqinlari tomonidan qadrsizlartirilgan va mehrga muhtoj paytida undan voz kechilgan obrazni ramzlar vositasida ajoyib tasvirlaydi. Bunda Kafka hech kimnikiga o'xshamagan o'xshatishlardan va razmziylikdan foydalanadi. Hikoyada Kafka odamlar orasidagi munosabatlar faqat manfaat uchungina ekanligini butun yalang'ochligi bilan shafqatsiz tarzda aks ettiradi. Hatto Gregorning onasi qirqoyoqqa aylanib qolgan yolg'iz o'g'lini ko'rgisi kelmasligini tasvirlar ekan, adib insondagi oqibatsizlik chegara bilmasligini aks ettiradi⁶¹. Otasi esa jon kuydirish uyoqda tursin o'g'lini urib haydaydi, unga otgan olma esa hasharotning o'limiga sabab bo'ladi. Bu vaziyat orqali Kafka o'zi va otasi o'rtasidagi murakkab munosabatni ko'rsatib bermoqchidek. Uning singlisi Greta dastlab akasining dahshatli ahvoliga achinadi, uning xonasini tozalaydi va unga ovqat keltirib beradi. Keyinchalik esa akasining holidan xabar olmay qo'yadi. Gregor hasharotga aylangach oilaning moddiy holati yomonlashib ketmadi aksincha oila a'zolari o'zlariga ish topishadi, uylariga ijarachi qo'yishadi, hatto ular bilan ko'ngilochar suhbatlar qurishadi. Gregorning ahvoli esa ularga qiziq bo'lmay qoladi. Uning borligi yaqinlarini tashvishga soladigan hodisaga aylanib ulgurgan edi. Bir tongda Gregorning o'lib yotganini ko'rgan oila a'zolari yengil nafas olishadi. Chunki ular o'zlariga yuk bo'layotgan bir dahmazadan qutilishgan edida. Hikoyada bir insonning taqdiri ayovsiz ochib berilgan. Nahot inson qadri shunchalik darajada past bo'lsa, boshiga qandaydir qiyin vaziyat tushganda hatto tuqqan onasi undan jirkansa?

⁵⁹ Qozoqboy Yo'ldosh "Yoniq so'z"

⁶⁰ O'sha asardan

⁶¹ Qozoqboy Yo'ldosh "Yoniq so'z"

Bu hikoya kishini o'yg'a tolishga majbur qiladi. Bir kuni men shu ahvolga tushib qolsam nahot mening yaqinlarim menga nisbatan shunday munosabatda bo'lishadi deya o'ylab qolishi ham turgan gap. Hikoyadagi voqealar tasviri, ayniqsa, hasharotga evrilgan yigit o'ylari o'quvchi kittobxonni larzaga soladi. Kafka insonni hech aql bovar qilmaydigan holatga soladi, butun boshli insonning hasharotga aylanishi oddiy bir hol emasda. Voqealarning izchilligi kishini o'yg'a tildiradi, o'quvchi kitobxon Gregorning o'rniga o'zini qo'yib ko'radi. Gregorning o'limidan hech qaysi qarindoshlari qayg'u-alam chekishmaydi. Zamzamning o'limidan so'ng ular bir kunlik sayrga chiqishadi, ertangi kunlarini rejalashtirishadi. Ota-ona qizlariga boyroq kuyov topish haqida o'yg'a tolishadi. Bu hikoyani o'qiganimda peshonamdan sovuq ter chiqib ketdi, butun tanamda titroq paydo bo'ldi. Inson vafotidan so'ng ham hayot davom etishi, mensiz yashay olmaydi degan do'stlaring, yaqinlarning sensiz ham hayotini davom ettirishi qandayin dahshatli hol. Kitobxon Zamzanga chin dildan achinadi, uning o'ylari, tushlari, xayollari hammasi uning iztiroblarini ko'rsatishga xizmat qilgan. Hikoya tarjimon Muhammad Solih tomonidan o'zbek tiliga tarjima qilingan. Asardan inson o'ziga tegishli xulosalarni chiqaradi. Hech kim uchun o'zini qurbon qilmaslikni, o'zi haqida o'ylashi kerakligini tushunadi. Butun umrini ish deb o'tkazmasligi lozimligini anglaydi chunki sen o'lganingdan keyin sening o'ringga shubhasiz boshqasi keladi. Bu hikoya shafqatsiz realizm asosiga qurilgan. Hasharotga aylanish bir majoz edi. Chiqitga chiqish uchun hasharotga aylanib qolishi shartmas insonning. Umuman hech kimga foydasi tegmay qolsa kifoya. Buni inkor qilish imkonsiz...⁶²

Hikoyada otasining hasharotga aylanib qolgan o'g'liga olma otish tasviri mavjud. Bu olma chirib ketmagunicha hasharotning tanasida qoladi. Bu motivda Kafkaning biografiyasiga ishora bor. Chunki Kafkaning otasi o'g'lini o'zi xohlamagan kasbni egallashga undaydi, bu esa yozuvchida o'ziga xos travma qoldirgan.

Hikoyadan shuni anglaymizki, har birimiz o'z hayotimiz bilan yashashimiz lozim. Kimlar uchundir o'zimizni, o'zligimizni qurbon qilish darajasiga kelmasligimiz kerak. Har narsada me'yor bo'lgani kabi bo'ynimizga oladigan javobgarlikda ham me'yor bo'lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Qozoqboy Yo'ldosh. Yoniq so'z. – Toshkent: Yangi asr avlodi. 2005
 2. Frans Kafka. Evrilish. Yangi asr avlodi. 2003
- Internet saytlari
www.ziyonet.uz
www.library.uz

JADIDLAR IJODIDA MA'RIFAT VA ERKKA UNDOVCHI G'OYALAR BADIYYATI

Suhrob Ochilov Akram o'g'li,
Navoiy innovatsiyalar universiteti talabasi
Ilmiy rahbar: Payzullayeva R.M

Annotatsiya: Ushbu maqolada jadid adabiyotining yetakchi vakillari bo'lgan Abdurauf Fitrat hamda Abdulhamid Cho'lpon ijodida erkka undovchi g'oyalar, xalqni ma'rifat sari yetaklovchi chaqiriqlar obrazli holda she'rlar misolida tahlil etiladi.

⁶² Demokrat.uz

MUNDARIJA

ADABIYOTSHUNOSLIKNING DOLZARB MASALALARI

1. Qurbonov A. Men ham ul ko'nglak aro bir tormen	3
2. Hamidova M. Uslub va janr imkoniyatlari	7
3. Boltaboyeva O. Xilvatiy ijodida qasida janri takomili	11
4. Ahmadaliyev L. Po'latjon Qayyumiyning "O'zbek adabiyoti namuna daftari" tazkirasi haqida ayrim mulohazalar	13
5. Ermanbetova Sh. Habib Sa'dulla she'riyatida poetik obraz tadriji va takomili	18
6. Tajibayeva L. Ayol ruhiyatining badiiy ifodasi	23
7. Рахматова Г. Турсунова Д. Воспитательная роль русских и узбекских сказок: сравнительно-культурологический аспект (на примере сказок "морозко" и "Зумрад и Киммат")	25
8. Юсупов М. О жанровой принадлежности романа «Дубровский»	27
9. Boltaboyeva O. Xilvatiy ijodida poetik turkum tadriji	30
10. Madaliyeva Z. Saidahmad Siddiqiy-Ajziy hayoti va ijodining xorijda o'rganilishi.....	34
11. Mamaziyoyeva O. Suhayliy adabiy merosining janriy tasnifi	37
12. Muxitdinova G. "Mavludi Sharif"da nomlari zikr qilingan payg'ambarlar haqida	40
13. Normurotova G. Nazar Eshonqul asarlarida nafsning ramziy tasviri	44
14. Nabiyeva N. Halima Ahmedova she'riyatida lirik kechinmaning badiiy- tasviriy ifodasi	46
15. Hamidova A. Haydar Xorazmiy va uning "Muhabbatnoma" asari yoxud noma janriga mansub dostonning vazn xususiyatlari	50
16. O'tamuradova M. Nurboy Jabborovning adabiy-nazariy qarashlari	53
17. Islamova M. Jahon Otin Uvaysiy g'azallari mavzusi va tahlili.....	55
18. G'aniyeva G. Uvaysiy g'azallari badiiyati	58
19. Jalgashova Q. Davlatboyeva L. Mahmudxo'ja Behbudiyning ilmiy merosi va uning zamonaviy ta'limdagi ahamiyati	62
20. Mamajonova M. Abdulla Qodiriyning "O'tkan kunlar" asarida milliy ruh ifodasi	66
21. Nizomjonova Z. "Mavludi Sharif" asarining tasavvufiy xususiyatlari.....	67
22. Bobomurodova M. Lutfiy g'azallarida Yusuf alayhissalom timsoli	70
23. Aminboyeva A. Abdulla Oripov she'riyatining o'ziga xos janr xususiyatlari	73
24. Jo'rayev A. Roqim ijodida Navoiyga izdoshlik masalasi	75
25. Abdurasulxonova S. Adabiy tahlil va badiiy matn strukturasining o'rganilishi	77
26. Рахматова Г. Турсунова Д. Воспитательная роль русских и узбекских сказок: сравнительно-культурологический аспект (на примере сказок "морозко" и "Зумрад и Киммат")	80
27. A'zamjonova M. So'fizoda hayoti va adabiy faoliyati	83
28. Xabibullayeva M. O'tkir Hoshimovning "Dunyoning ishlari" asarida onalar tasviri	86
29. To'rayeva U. Frans Kafkaning "Evrilish" hikoyasida inson ruhiyati tahlili	89
30. Ochilov S. Jadidlar ijodida ma'rifat va erkka undovchi g'oyalar badiiyati	91
31. Guliyeva D. "Devoni Rog'ib" matni to'g'risida ayrim kuzatishlar	94
32. Hasanova A. Jahon Otin Uvaysiy g'azallari mavzusi va tahlili	97
33. Obidova N. Sohibqiron Amir Temur-adolat va qudrat timsoli	100
34. Abdivayitova M. Feminor Kuper ijodida dengiz timsoli	102

35. Maxmudova G. Yusuf Xos Hojib hayoti va ijodi “Qutadg‘u bilig” asari.....	105
36. Quramboyeva Sh. Munis Xorazmiy ijodiy merosi	109
37. Mirkamolova Sh. Navoiy g‘azallarida poetik tasvir talqini.....	111
38. Odiljonova M. Sayqaliyning «Bahrom va Gulandom» dostoni va undagi badiiy tasvir vositalari.....	115
39. Habibullayev M. Husaynova G. Primqulov D. George Orwell's early views on socialism	117
40. Suyunova Z. Abdulla Qodiriyning “O‘tkan kunlar” romanida peyzajning umumiy vazifalari	122
41. Umaraliyeva N. Rauf Parfi lirikasida rang bilan bog‘liq poetik timsollarning uslubdagi ifodasi	126
42. Esanmurotova S. “ Qutadg‘u bilig ” asarida axloqiy-didaktik qarashlar: qadimgi sharq falsafasi bilan uyg‘unlik.....	129
43. Eshmamatova U. She‘riyatda iltifot san‘atining qo‘llanishi.....	132
44. Abdusalimova Sh. Abdulla Avloniyning tarbiyaga qaratilgan fikrlari haqida	134
45. Utegenova A. Yuldasheva G. Abdulla Avloniy asarlarida ma‘rifiy g‘oyalar va ularning zamonaviy adabiyot ta‘limidagi ahamiyati	136
46. Xo‘rozova Y. « Tanho qayiq » asaridagi ramziylik	139
47. Kxikmatillayeva S. Analysis of the stories about seven wanderers in seven castles in the epic poem of alisher navoi «Sabai sayor» and their importance in education	142
48. Turg‘unboyev A. Эволюция женской субъектности в пьесе г. Ибсена. Кукольный дом от куклы к личности	144
49. Dehqonboyev S. Jomiyning «Yusuf va Zulayxo» dostonining o‘ziga xos jihatlari	150

TILSHUNOSLIK: MUAMMO VA YECHIMLAR

50. Xashimova X. Texnik terminlarning sohalararo konversiyasi	154
51. Исманова М. Инновационные педагогические технологии в преподавании русской литературы: опыт, проблемы, перспективы	156
52. Ashurov D. O‘zbek xalq dostonlarida nutqning norasmiy unsurlarining berilishi .	162
53. Tojimatov R. Isajon Sultonning “Abu Ryhon Beruniy” tarixiy romanida qo‘llanilgan adolat va adovat lingvokonsepti	166
54. Asamatdinova Z. Zulfiya she‘rlarining qoraqalpoq tiliga tarjimai badiiyati	172
55. Asranov M. Badiiy nutqning vazifaviy uslublari	173
56. Юсупов М. Умарова Ф. Падежная система современного русского языка в её историческом развитии	177
57. Fazliyeva A. Badiiy matnning psixolingvistik xususiyatlari.....	182
58. Axmadaliyeva G. Jahon tilshunosligida amalga oshirilgan lingvopoetik tadqiqotlar	184
59. Abdulhamidova S. Oltinboyeva M. O‘zbek va rus tillaridagi ot so‘z turkumining solishtirma tahlili	186
60. Yo‘ldashev G‘. Said Ahmadning nasrida milliy mentalitet ifodasi.....	190
61. Toirov A. Til va jamiyat: o‘zaro munosabat va tilning ijtimoiy funksiyalari	193
62. Mahmudova T. Said Ahmadning “ Ko‘zlaringda o‘t bor edi ” hikoyasi qahramonlarining pragmalolingvistik tahlili	196
63. Tojiboyeva H. Pirimqul Qodirovning “Yulduzli tunlar” romanida qo‘llanilgan tarixiy so‘zlarning lingvistik tahlili	198

64. Jo'rayeva L. Sifat so'z turkumining shakllanish jarayoni	200
65. Fazliyeva A. Abduraxmonova M. N.M. Karamzinning "Bechora Liza" asarining psixolingvistik tahlili	202
66. To'lgunov B. Badiiy asarda frazeologik birliklar	204
67. Abduvaliyeva M. Ergashgan qo'shma gaplarning amaliy qo'llanilishi (Abdulla Qodiriyning "O'tkan kunlar" romani asosida)	208
68. Nabijonova Z. Lug'atshunoslikning tilshunoslikdagi o'rni	211
69. Orziqulova Z. Diniy leksikada vaqtni ifodalovchi so'zlar	215
70. Esanmurotova S. Hozirgi o'zbek adabiy tilida tovush va harflar tushunchasi	218
71. Ravshanova M. Navkent qishlog'i shevasiga oid ayrim dialektal so'zlar	220
72. Raxmatullayeva N. O'zbek tilidagi to'y bilan bog'liq lingvomadaniy birliklar tahlili	225
73. Rajabova S. Zamonaviy o'zbek matnshunosligi tendensiyalari	227
74. Xamrayeva S. O'rxun-Yenisey bitiklari va turkiy madaniy identitet: yozuv, til va tarix uyg'unligi	230
75. Rajabboyeva G. Bugungi kun neologizmlari va ularning ma'nosi (10-sinf "ona tili» darsligi misolida)	234
76. Rajabova S. Milliy til turlarining o'ziga xos tomonlari	236
77. Yaxshiboyeva M. Sotsiolingvistikaning lingvistik tushunchalari	239
78. Fazliyeva A. Abduhalilova M. Televidenie reklamalarning psixolingvistik xususiyatlari	241
79. Axmedova Sh. Abdumavlonova Sh. Lotin tili va tibbiyot rivoji.....	244
80. Юсупов М. Умарова Ф. Именительный падеж и его функции	246

TA'LIMDA INNOVATSIYA VA ILG'OR TEXNOLOGIYALAR

81. Исманова М. Инновационные педагогические технологии в преподавании русской литературы	249
82. Hamidjon P. Boshlang'ich ta'lim o'quvchilarining ijodiy qobiliyatini o'stirish orqali ta'lim samaradorligini oshirish tendensiyasi	254
83. Baxriddinov A. Boshlang'ich ta'limdagi ingliz tili darslarida qo'llanilayotgan loyiha topshiriqlarining tahlili	261
84. O'rimbetova L. O'quvchilarning o'qishga qiziqishini oshirishda o'yinli metodlarning ahamiyati	264
85. Razzakova M. Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari va amaliy ahamiyati	266
86. Komiljonova M. Innovative methods in english vocabulary teaching in higher education	269
87. Akbarova R. Rustamova M. Ingliz tilini o'qitishda zamonaviy texnologiyalar o'rni	272
88. Turdaliyeva M. 4-sinf o'qish savodxonligi darslarida "Everest" innovatsion o'yin texnologiyasini qo'llash metodikasi	276
89. Raximova M. Shertoyeva H. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish imkoniyatlari	279
90. Tajibayeva M. Biologiya darslarida ko'rgazmali qurollardan foydalanishning ahamiyati	283
91. Olimjonova O. Xalqaro tajribalar asosida o'quvchilarning o'qish savodxonligini shakllantirish.....	286
92. Ibroximova N. Ta'lim jarayonida tanqidiy tafakkurni rivojlantirish usullari.....	289

93. Mo'minova D. Kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirish orqali o'quvchilarni tarbiyalash	291
94. Abdurahmanova H. Ta'limda innovatsiya va ilg'or texnologiyalar.....	294